

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Vibeke Fladkjær er ekspert i optimering af bedrifternes arbejdsgange og udvikler nye værktøjer/metoder til at fremme forandringer på landbrugene, via indlærings- og selverkendelses-metoder

Smittebeskyttelses-værktøj til stalden eller nyt byggeri

Af Vibeke Fladkjær

Overskriften til det nye byggeri-smittebeskyttelsesværktøj er ny viden og sund fornuft

Smittebeskyttelse har i mange år været et fokusområde, der stille og roligt med sund fornuft er blevet implementeret i staldene. Fx i form af støvlevask i staldene, når man går fra gulvet ved køerne og ud på foderbordet, eller at besøgende skal skifte støvler, inden de går ind til dyrene - men smittebeskyttelse er meget mere.

Udviklingen af bedrifterne har gjort, at der er kommet større bedrifter, hvor man enten har alle dyr på ét sted eller fordelt på flere enheder, og der flyttes flere dyr rundt nu end før. Bedrifternes størrel-

NYT BYGGERI-SMITTEBESKYTTELSES-VÆRKTØJ: Det skal hjælpe med at optimere smittebeskyttelse uden af byggeriet eller stald-optimeringen blive dyrere.

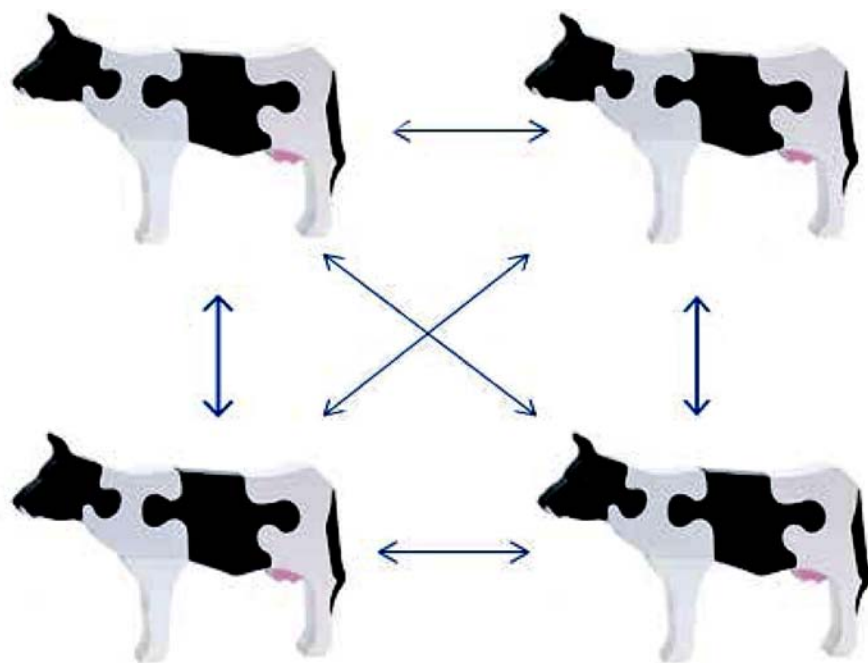
se gør, at hvis uheldet skulle være ude, kan det i nogle tilfælde gå grueligt galt.

Som figur 1 viser, er der ved 2 køer 2 smittemuligheder, men allerede ved 4 køer er dette eskaleret til 12 smittemuligheder. Derfor er det

vigtigt at have fokus på smittebeskyttelse, for smitten kan hurtigt sprede sig på bedriften, hvis man ikke tager forbehold.

Der er mange penge i smittebeskyttelse, men det er svært at sætte økonomi på, inden uheldet har været ude. Derfor har idéen med det nye byggeri-/smittebeskyttelsesværktøj været at flette smittebeskyttelse endnu mere ind i byggeriet via sund fornuft - for smittebeskyttelse er sund fornuft.

Figur 1. Ved 2 køer er der 2 smittemuligheder, men ved 4 køer er der 12 smittemuligheder!

Udviklingen af værktøjet

I forbindelse med udviklingen af værktøjet har der været fokus på at indsamle den nyeste viden om smittebeskyttelse fra hele verden. Denne viden er vigtig at få ud til rådgiverne, så de er opdateret. Derfor ligger der også i værktøjet en række retningslinier specifikt til rådgiverne, som de er opdateret og klar til at formidle den nyeste viden.

Derudover er der også blevet hentet inspiration fra blandt andet svinebedrifterne, der i mange år har arbejdet med smittebeskyttelse, især omkring håndteringen af eksterne besøgende.

Værktøjets indhold

Værktøjet består af to dele. Det første er et prioriteringsværktøj, som er udarbejdet ud fra den viden, der på nuværende tidspunkt er tilgængelig omkring smittebeskyttelse.

Prioriteringsværktøjet er opbygget i tre dele.

1. Intern
2. Ekstern
3. Generel

Som udgangspunkt er oversigten opbygget efter, hvor på bedriften man opnår mest værdi i forbindelse med smittebeskyttelse. Så man skal se listen, som om man skulle bygge en helt ny stald, og hvad det så vil give dig mest værdi i forhold til smittebeskyttelse - dette er de lodrette overskrifter i skemaet. Ud fra hver lodret overskrift er der en

Intern smittebeskyttelse									
Kælvende	Adskillelse fra påvirkning fra andre dyr	Tilgodese rengøring og desinfektion	Deling af vandkar og foder	Placering ift. Andre dyregrupper	Min. 10 m2 i fælles forber. Område	Plads og faciliteter til redskaber	Malke- (rør-)faciliteter		
Fællesopstaldning kalve*	Adskillelse mellem hold	Tilgodese rengøring og desinfektion	Små hold	Isoleret fra ældre dyregrupper	Stabile hold/få flytninger	Ventilation	Udmugning bag (modsat foderbord)	Alt ind - alt ud (desinfektion)	Fa rigt
Enkeltopstaldning kalve	Sektionering i mindre enheder	Isoleret fra ældre dyregrupper end dem der er sektioneret med	Tilgodese rengøring og desinfektion	Kalvekøkken					
Spædkalv	Kalvekøkken (råmælk)	Tilgodese rengøring og desinfektion	Isolationsboks para tb						
Lakterende	Holdopdeling	Sand i senge	Flytninger over foderbord	Klovvask. Returgang?	Ventilation				

Skema. Udklip af prioriteringsværktøjet for intern smittebeskyttelse.

Overskrifterne på dialogkortene er placering, holdstørrelse, flytninger, fodring, strøning, udmugning, vask med mere.

Intern smittebeskyttelse for kælvende. Her er fx vist adskillelse fra påvirkning fra andre dyr i særskilt kælvningsboks.

gangspunkt i det enkelte område.

Fx hvis det er fællesopstaldning af kalve, der er i fokus, er det man 'vinder' mest ved smittebeskyttelse, at der er adskillelse mellem hold, derefter er det muligheden for at kunne rengøre og desinficere osv.,

Dialogkortene

Den anden del af værktøjet er dialogkortene. Selve dialogkortene indgår i forbindelse med drøftelser omkring dagligdagen på bedriften. Hvordan placeringen af stalden skal være, og hvordan denne placering er i forhold til de andre dyregrupper på bedriften osv.

Overskrifterne på dialogkortene er placering, holdstørrelse, flytninger, fodring, strøning, udmugning, vask med mere. På den måde bliver bedriftens medarbejder og ejer udfordret på, hvordan smittebeskyttelse kan tænkes ind med sund fornuft.

Dialogkortenes formål er at få processen omkring en forandring eller nytænkning til at ske ud fra, hvordan hverdagen for bedriftens medarbejder og ejer vil blive. Rådgiverens rolle er at hjælpe den sunde fornuft godt på vej ved indspil omkring, hvad der er den mest optimale smittebeskyttelse.

Nyt værktøj

- Byggeri/smittebeskyttelsesværktøjet skal hjælpe med at få den nyeste viden, omkring smittebeskyttelse ind i bygge- eller optimerings-tankerne allerede fra starten og derved give de bedste forudsætninger for udførsel af smittebeskyttelse i hverdagen.

vandret række. Den vandrette række skal forstås som, hvad der er vigtigst, og som der skal prioriteres højest ved hver lodret overskrift.

Oversigten skal dog læses efter behov. Hvis man skal bygge en kalvestald, skal man som udgangspunkt, gå ned i prioriterings-oversigten og se på, hvad der giver værdi i kalvestalden.

Da det er vidt forskelligt fra bedrift til bedrift, hvad der skal bygges eller optimeres, er det vigtigt, at man tager ud-